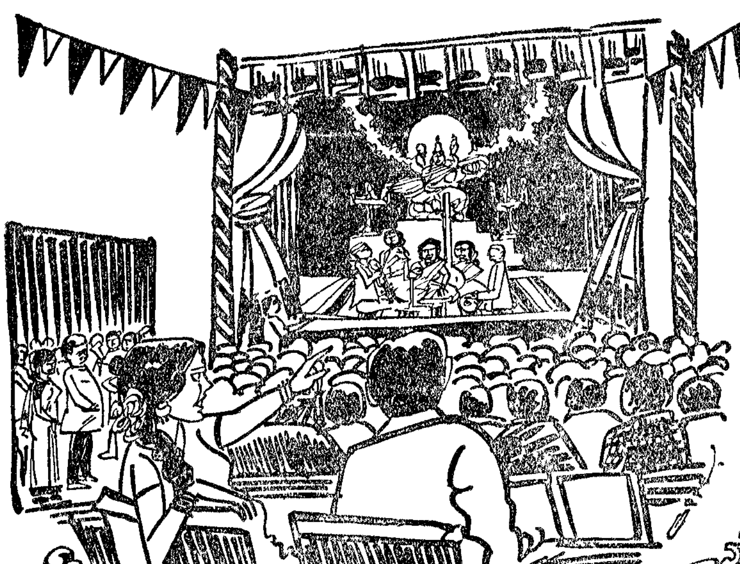

థాంక్యూ డియర్ ఇంగ్లీష్ మేన్

విమలాగౌతమ్

"ఇదే మా ఆడిటోరియం" అన్నాడు జయరాం తమ ఆఫీసు కల్చరల్ అసోసియేషన్ వాళ్ళ ఆడిటోరియం - తన క్రొత్త పెళ్ళాం ఇందిరను చూపిస్తూ

సింపుల్‌గా వున్నా బాగుంది" అన్నది ఇందిర - పరకించి చూస్తూ జయరాం దారి చూపిస్తూ ముందుకు నడిచాడు.

నమస్కారం సార్ - రండి!" ఎవరో ఆహ్వానించారు జయరాంని.

జయరాం నమస్కారం అందుకుంటూ లోపలకు నడిచాడు. ఇందిరతో పాటు.

"ఈ చుట్టు ప్రక్కల వున్న గవర్నమెంటు ఆఫీసులలోని వాళ్ళంతా కలసి స్థాపించాం, ఈ కల్చరల్ అసోసియేషన్. నెలకోసారి ఏ మ్యూజిక్ ప్రోగ్రామో, డాన్సు ప్రోగ్రామో వుంటుంది. ఊళ్ళో వున్న బిగ్ షాట్స్‌ని కూడా పిలుస్తుంటాం" మల్లె పూలతో ఘుమ ఘుమ లాడుతున్న ఇందిర జడను చేత్తో ప్రక్కకు నెట్టి చెవిలో అన్నాడు జయరాం - ఎదురుగా వస్తున్న జిల్లా కలెక్టరును చూపించి.

ఇందిర తలపంకించింది - తల్లోని మల్లెలు మొగ్గలో మారు నవ్వుకొని.

"సుభద్రా వెంకట్రామన్" - పాటకచేరి యింతకు ముందోసారి విన్నాను - త్యాగరాజ కీర్తనలు చాల బాగా పాడుతుంది. అన్నది ఇందిర - మనసులో ఆ ప్రోగ్రాంకి పిలుచుకు వచ్చిన జయరాంను మెచ్చుకుంటూ.

ఇంకా తెర లేవలేదు. జనం మెల్లమెల్లగా వస్తున్నారు.

వాతావరణం చాల ఆహ్లాదకరంగా వుంది. రకరకాల వ్యక్తులు రకరకాల దుస్తులతో మంచి శోభనిస్తున్నారు కార్యక్రమానికి.

ముందువరసలో కూర్చునివున్న సన్నగా, పొడుగ్గా వున్న వ్యక్తి ఒకతను చటుక్కున తన కుర్చీలో నుంచి లేచి - ముందుకు నడచి ఒక పొడుగాటి లావుపాటి అల్లుని లోపలకు ఆహ్వానిస్తున్నాడు. ఆయన వెనకనే వస్తున్న ఆయన భార్యకి నమస్కారం చేశాడు అంతేకాదు, ప్రక్కనేవున్న ఆయన పిల్లవాడికి జేబులోనుంచి ఓ చాక్‌లెట్ తీసి అందించాడు. ఆయనమాత్రం చాల గంభీరంగావచ్చి ముందు వరుసలో ప్రేముకుర్చీలో కూర్చున్నాడు.

"అసన్నగా, పొడుగ్గా, ఎర్రగా వున్నతను ఫలానా ఆఫీసులో ఫలానా ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు. ఇప్పుడతను లోపలికి పిలిచినది వాళ్ళ మేనేజర్‌ని ఆవిడ ఆయన భార్య - చూశావా ఎంత కాకా పట్టేస్తున్నాడో" అన్నాడు జయరాం.

"ఛ మర్యాదకోసం లోపలకు ఆహ్వానిస్తే తప్పేముందండీ" అన్నది ఇందిర మెల్లగా.

జయరాం నవ్వాడు మర్యాదా - ఈ ఆఫీసుల్లో వాళ్ళకి మర్యాద తెలుసుకోవటం తెలిస్తేకదా మేం యివ్వటం అదంతా కాకాలూ కీయం డార్లింగ్ - చూస్తూంటే నీకే తెలుస్తుంది!" అన్నాడు

ఇందిర వింతగా చూసింది

మేనేజర్ కుర్చీలో కూర్చోబోయేటప్పుడు, ఆయన హాండ్ కర్చీఫ్ క్రిందపడిపోయింది అది ఆయన గమనించలేదో - గమనించీ ఎందుకనో ఆగాడో తెలుసుకోవటం కష్టం. అది ఆ ఫలానా వుద్యోగి చూసి గబగబావెళ్ళి, కర్చీఫ్‌తీసి దాన్ని తనకర్చీఫ్‌తో శుభ్రంగా తుడిచి, ఆయనకి అతి వినయంతో అందించి. ఒకడుగు వెనక్కివేశాడు.

ఆయన అతన్ని ఈగనిచూసినట్టుచూసి చటుక్కున కర్చీఫ్‌లాక్కుని తనభార్యవేపు గంభీరంగా చూశాడు. ఆయనభార్య యింకా గంభీరంగా చూస్తున్నది. ముందుకుర్చీలో కూర్చున్న ఆయన బట్టతల ఎందుకు అంత వింతగా మెరుస్తున్నదా అని.

అతను ఒక నిముషం అక్కడనుంచొని ఏదో మాట్లాడబోయి ఆగి. వెనక్కువెళ్ళి ఎక్కడో దూరంగా... మేనేజర్ చూపులకు అందనంత దూరంగా వెళ్ళి... సిగరెట్ వెలిగించాడు

"ఇప్పుడేమంటావ్!" అన్నాడు జయరాం గర్వంగా.

మూతి ముడిచి ముచ్చటగా నవ్వింది ఇందిర. చుట్టు ప్రక్కల్ని మరచిపోయి జయరాం కళ్ళలోకి మత్తుగా చూస్తూ.

జయరాం ఆమె చేతిమీద చేయి వేశాడు.

ఎదురుగా వస్తున్న ఒకాయన్ని చూపిస్తూ అన్నాడు జయరాం. "ఆయన ఫలానా ఆఫీసర్. ఆయన ఏం చేస్తాడో తెలుసా - సరిగ్గా అయిదు నిముషాల తక్కువ అయిదింటికి ఆఫీసుకి వస్తాడు రోజూ. బయల్దేరదామని ఫైళ్ళు సర్దబోతున్న వాళ్ళందరూ మళ్ళీ ఫైళ్ళు ముందేసుకు కూర్చుంటాడు. అంతే రాత్రి ఎనిమిదింటికే. ఒక్కోరోజు తొమ్మిదీ, పదీ కూడా అవుతుంది ఆయన కుర్చీలోంచి లేచేసరికి.

లలో పరిష్కరించుకోవటానికి కృషి చేయాలి.

మనలో చాలామంది తమకాలాన్ని అనేకవిధాలుగా దుర్వినియోగ పరుస్తుంటారు ఎప్పుడూ, ఏ సినిమాలకుగూర్చో. ఏ ప్రక్కింటివాళ్ళను గూర్చో బాతాఖానీ వేస్తూ తమకాలాన్ని దుర్వినియోగ పరిచేకంటే ఆ వేళ మనం చేయవలసిన పనేమిటి? మనకున్న సమస్యలేమిటి? వాటిని మనం ఎంతవరకూ పరిష్కరిస్తున్నాం అన్న విషయాన్ని ఒకసారి మననం చేసుకుంటే మన సమస్యలకు పరిష్కార మార్గాలు వాటంతటవే లభ్యమవుతాయి.

మనం ఎప్పుడూ ఊహా ప్రపంచంలో విహరిస్తూ గాలిలో మేడలు కట్టేకంటే వాస్తవిక ప్రపంచంలో జీవించటం నేర్చుకోవాలి నిత్యం కల్పనా ప్రపంచంలోజీవించేవాళ్ళు వాస్తవిక జీవితంలోని కఠోర సమస్యలను ఎదుర్కొనలేరు. ఊహ మధురంగా వుండవచ్చు కాని వాస్తవం చాలా బాధాకరంగా వుంటుంది. అప్పుడు మనిషిలో నిరాశ, నిస్పృహ విరక్తిలాంటి భావాలు జీవితాన్ని క్రుంగదీస్తాయి ఫలితంగా మన జీవితాన్ని మనం సరిదిద్దుకోలేము

మనం జీవితంలో ఎల్లప్పుడూ కృషిచేస్తూ వుండాలి. సోమరితనం అనేది మన ఔన్నత్యానికి ఆటంకం కలిగిస్తుంది మన కాలాన్ని. మన ధనాన్ని సద్వినియోగపరచుకొని ముందుకి సాగిపోవాలి అప్పుడు మనకి మానసికమైన దిగులు, విచారం ఉండవు.

★

అప్పటిదాకా వాళ్ళు అలా కూర్చోవలసిందే. ఇంట్లో పెళ్ళాన్ని డాక్టర్‌కి చూపించాలనుకున్నా ఎదుగుతూ పెరుగుతున్న పిల్లవాడిని ముద్దుగా వళ్ళో కూర్చోబెట్టుకొని లాలిద్దామనుకున్నా, బజారు మంచే సామాన్లు తేవాలనుకున్నా... యికగోవిందే'

"మరి ఆయన మాత్రం యింటిలో పనులు చూసుకోడా?'

"అహా! ఎందుకు చూసుకోడూ-సరిగ్గా నాలుగు న్నరదాకా చూసుకుంటాడు. కావాలనే అయిదింటికి కొద్దిగా ముందుగా వస్తాడు. అదో దరిద్రపుబుద్ధి ఆయనకి. అదీకాక యింటినిండా నౌకరూ చాకర్లూ-ఆయన బజారుకి పోవాలా- యింటి పెద్దాలు తేవాలా .." కసిగా అన్నాడు జయరాం.

"అదేం బుద్ధండీ అంతా యింతేనా!"

"అంతా అని అనలేం ఇందూ! కాని చాలా మంది అంతే-పైగా అంతపనిచేసినా .. ఎప్పుడూ ఆయన పై ఆఫీసర్ల దగ్గరనుంచీ కంప్లైంట్లే పనిజరగ డం లేదని-"

'మరి వీళ్ళు రోజూ ఎనిమిదింటిదాకా .."

నవ్వాడు జయరాం. "అది అంతే ఇందిరా-అలవేంతాన కూర్చోబెట్టి పని చేయిస్తే ఏం జరుగు తుంది ఆయన్ని బట్టే ఆయన్కింది ఉద్యోగులు!

ఇందిరకూడా నవ్వింది. ఆ నవ్వుని అలా దోసిటా దాచేసుకుందామనుకొన్న జయరాం ఆగి పోయాడు.

"ఇంకా తెర తీయరేం..." అంటున్న ఇందిర కూడా చటుక్కున ఆగిపోయింది.

కారణం.. మరేంలేదు. అంత గంభీరంగా కూర్చున్న మేనేజరూ ఒక్కసారిగా పిల్లిలా అయి పోయాడు సడన్‌గా లేచి నుంచున్నాడు-ఆయనతో పాటు ఆయన భార్యకూడా లేచి నుంచున్నది.

విచిత్రంగా చూసింది ఇందిర.

"నమస్తే సార్! రండి" మేనేజర్ గబగబా ఎదురు వెళ్ళి సన్నగా పొట్టిగా, నల్లగా చింత మొద్దులా ఉన్న ఒకాయన్ను ఆహ్వానించాడు. ఆయన వెనకనే వస్తున్న ఆయన భార్యను మేనే జర్‌గారి పెళ్ళాం రిసీవ్ చేసుకుంది-మేనేజర్ అప్పటి దాకా తను కూర్చున్న కుర్చీలో ఆ వచ్చిన ఆయన్ని, ఆయన భార్యని కూర్చోబెట్టి చేతులు కట్టుకునుంచు న్నాడు.

'ఆయన వాళ్ళ ఆఫీసర్ - అందుకే అంత వినయ విధేయతలు చూపిస్తున్నాడాయన" అన్నాడు జయరాం ఇందిర చేతిని సున్నితంగా వత్తుతూ.

ఇందిర తలపంకించింది.

'ఏమయ్యా - మా అమ్మాయి కాలేజీసీటు సం గతి కనుక్కున్నావా" అడిగాడు ఆఫీసర్.

"అయ్యా కనుక్కున్నానండీ యాభై రూపా యలు డొనేషన్ కట్టాలన్నాడండి. అదీ కట్టేశా నండి " గుర్రుగా చూస్తున్నభార్యను గమనించ నట్టుగా చూస్తూ అన్నాడు మేనేజర్.

ఆఫీసర్ థాంక్స్‌చెప్పలేదు. చిరునవ్వు నవ్వ లేదు కళ్ళల్లో కృతజ్ఞతను చూపలేదు. "ఊఁ" అన్నాడు.

తెరలేచింది, సుభద్రా వెంకట్రామన్ పరిచయం అయాక కచేరి మొదలుపెట్టింది.

"కూచోవయ్యా మంచుంటావేం!" సణిగాడు ఆఫీసర్ సన్నగా.

"అయ్!" అంటూ వెనక్కి వెళ్ళి కూర్చున్నాడు మేనేజర్. పెళ్ళాంతో సహా.

"ఛీ" యిదేం డిపార్టుమెంటండీ - వాళ్ళకి అభిమానం అంటూ వుండదూ - అంత చదువూ చదివీ అలా ప్రవర్తిస్తారేం కపిసం - ఏమండీ అనిమర్యాదగా అన్నా పలవరేం అదేంసంస్కారం అయినా ఈయన మాత్రం అంత పిల్లిలా అయి పోతాడేం " అన్నది యిందిర.

"ఇక్కడ అంతే - ఇందిరా నీకు తెలీదు. అలా వుండకపోతే ఈ డిపార్టుమెంట్‌లో వుండలేరు."

"ఆ వుండిమాత్రం ఏం లాభం. హాయిగా యింకోచోట చేరవచ్చు - మరీ యింత బానిసంగ్ అయితే ఎలా అండీ - ఆఫీసర్లు అయితే కొంత నయం. యిలాటి కల్చరల్ ప్రోగ్రామ్సులోకూడా యింతేనా - జ్ఞానం ఉండద్దూ - మరీ ఈ డిపారు మెంటులోనే యింత అసహ్యకరమైన ప్రవర్తన.'

అవును ఇందూ - మా డిపార్టుమెంటులోనే యింత విపరీత ధోరణి అది అంతే .." అన్నాడు జయరాం

"మరి మీరూ యింతేనా " అన్నది ఇందిర

"ఛ ఛస్తే అటువంటి పనులు చేయను - నాకా మాత్రం మానాభిమానాలు వున్నయ్ ఇందూ. ఇంత చదువూ చదివి అంత సిగ్గులేకుండా ప్రవర్తిస్తానా. నా కింద పనిచేసేవాళ్ళని నాతో సమానంగా గౌర విస్తున్నాను. నా పై వాళ్ళకి ఎంతమర్యాదయివ్వాలో అంతే యిస్తున్నాను - ఒకళ్ళకోసం నా ఆశయా లకు సంకెళ్ళను వేయను. వేయలేను" ఆమె కళ్ళ ల్లోకి ముద్దుగాచూస్తూ ముద్దుగా అన్నాడు జయరాం

ఆమె చిన్నగానవ్వి - గర్వంగా చూసింది జయ రాంని.

ఆఫీసర్‌గారి పెళ్ళాం, ఎప్పుడు చూసిందో ఏమో - ఇందాకటి ఫలానా ఉద్యోగిని చూపింది. చూసి, అతన్ని చూపించి ఆయనతో ఏదో చెప్పింది. ఆయన ఎవరికో చెప్పి, అతన్ని పిలిపించాడు.

"బాయిలర్ బొగ్గు అయిపోయి మూడురోజుల యింది - నీకు చెప్పి రెండు రోజులయింది..." ఆవిడ పూర్తిగా చెప్పకముందే - సుభద్రా వెంక ట్రామన్ పాడుతున్న పాట పూర్తయింది. అంతా చప్పట్లు కొడుతున్నారు. ఆవిడ కూడా చటుక్కున ముఖంమీదకు నవ్వు తెచ్చుకుని చప్పట్లు కొడుతూ "చాలబాగా పాడింది కదూ!" అంది భర్తతో.

"అవును చక్కటి కృతి పాడింది. కళ్యాణిరాగం ఈవిడ చాలబాగా పాడుతుంది. కదోయ్ నరసిం హం!" అన్నాడాయన వెనకనే కూర్చున్న మేనే జర్‌తో.

"ఎస్సార్! చాలబాగ పాడింది - పాడుతుంది!" అటెన్షన్‌లోకి వచ్చి అన్నాడు మేనేజర్.

మేనేజర్ పెళ్ళాం మెల్లగా అంది" ఆపాట కళ్యాణిరాగం కాదండి - కాంభోజరాగం!" తన సంగీతజ్ఞానం వుపయోగించి.

"ఛీ! నోర్ముయ్! అది కళ్యాణి రాగమే" అన్నాడు మేనేజర్ ఆవిడ చెవిలో.

ఆవిడేం మాట్లాడ లేదు

సుభద్రా వెంకట్రామన్ యింకో కీర్తన అందు కుంది

"ఏమిటీ అంటున్నాను .. ఆఁ! బాయిలర్ బొగ్గు అయిపోయి మూడురోజు లయింది నీకు చెప్పి రెండు రోజులయింది - రేపు ప్రొద్దున్నే తీసుక రావాలి తెలిసిందా - ఎన్నాళ్ళని ఆగాలి!" గట్టిగా అడిగిందావిడ - భర్తవేపు ఒకసారిచూసి.

"అవును ఎన్నాళ్ళని ఆగాలి! రేపు ప్రొద్దున్నే ఒక బస్తా వేయించు" అన్నాడాయన.

అతను మాడిపోయిన ముఖంమీద చిరునవ్వు పులుముకుని 'ఎస్సార్' అని నమస్కారం చేసి, జేబులోని సిగరెట్ పెట్టె తడుము కుంటూ జనంలో డిసాల్వ్ అయిపోయాడు.

చూశావా యిదీ వరస - స్వంత పనులు చేయించుకోవటానికి వీళ్ళకి బుద్ధీ జ్ఞానం లేదనుకో చేసేవాళ్ళకి అయినా వుండక్కర్లా "

"అవును మన రక్తంలో ఇంగ్లీషువాళ్ళు బాని సత్వం నింపి వెళ్ళారు. వాళ్ళు దేశాన్ని వదలినా, అది వదలనంటున్నది వీళ్ళని- ఏంచేస్తారుపాపం!" అదోరకంగా నవ్వింది ఇందిర.

వాళ్ళగొప్పదనం నేర్చుకోక పోయినా కనీసం యిదన్నా వంటబట్టింది మనకి థేంక్స్ టుది ఇంగ్లీషుమెన్!' అన్నాడు జయరాం.

భర్త భుజంమీద తలవాల్చి అరమోడ్పు కళ్ళతో చెవులు రికించి పాట వింటున్న ఇందిర, ఉన్న ట్టుండి వులిక్కిపడింది జయరాం ఆమెను ఒక్క సారిగా విదిలించేసరికి అతన్ని తేరపార చూడ బోయింది. కాని అతడు అక్కడలేడు, గేటువేపు చూసింది. —

ఒక చిన్నపిల్లవాడ్ని ఎత్తుకొని - నవ్వుతూ-ఒక లావుపాటి ఆయనకు దారి చూపిస్తూ వస్తున్నాడు జయరాం.

లావుపాటి కాస్తీ అంటున్నాడు. "రేప్రొద్దున్న ఒకసారి రావయ్యా. మా ఆవిడ అప్పటాప్‌షోర్స్ హోటల్నుంచి కారియర్, అది..."

తరువాత ఇందిర కేమి వినబడ లేదు. తలవూపు తున్న జయరాం కనబడ్డాడు.